

KENIA

PRZEWODNIK PO RYNKU

Kenia - ustrój polityczny

Kenia jest demokratycznym państwem prawa należącym do Brytyjskiej Wspólnoty Narodów. Jest państwem unitarnym podzielonym na 8 prowincji oraz 49 regionów. Na czele państwa stoi prezydent, który sprawuje jednocześnie funkcję szefa rządu. W Kenii obowiązuje rozdział władzy wykonawczej, ustawodawczej i sędziowskiej.

Po okresie względnej stabilności politycznej w początkach pierwszej dekady XXI wieku, w następstwie wyborów prezydenckich w 2007 r. doszło do zamieszek i walk wewnętrznych. Kilkuletni proces negocjacji politycznych umożliwił uzyskanie politycznej stabilizacji i uchwalenie w 2010 r. nowej Konstytucji. 4 marca 2013 roku odbyły się kolejne wybory prezydenckie – a także parlamentarne i lokalne – które przebiegły w sposób całkowicie pokojowy.

Mimo, że zgodnie z konstytucją z 2010 r. planowana była decentralizacja władzy, w praktyce administracja pozostaje nadal skoncentrowana w rękach władzy centralnej, a konkretnie – rządu, podczas gdy parlament i samorządy pozostają relatywnie słabe.

Kenia – podstawowe informacje gospodarcze

PKB:	41,1 mld USD (2012)
Wzrost PKB:	4,4 % (2011)
PKB na 1 mieszkańca (PPP):	1,800 USD (2012)
Udział sektorów w PKB:	
rolnictwo:	19%,
przemysł:	16,4%,
usługi:	64,6%
Bezrobocie:	40% (2011)
Deficyt budżetowy:	-5,1% PKB (2011)
Inflacja:	14% (2011)
Wzrost produkcji przemysłowej:	31% (2011)
Eksport:	5,443 mld USD (2011)
Import:	11,87 mld USD (2011)
Waluta:	szyling kenijski (KES)

Kenia – relacje handlowe

EKSPORT

Głównym produktem eksportowym Kenii jest herbata (24,4%), następnie produkty pochodzące z ogrodnictwa (16,1%), przetwórstwo (14,7%), surowce materiałowe (6,9%), kawa (4,7%) i produkty naftowe (2,6%). Lepsze wyniki eksportu skutkowały poprawą zarobków; w przypadku produkcji kawy o 9,6%, w przetwórstwie – 17,5 % i ogrodnictwie – 2,4%.

Rynek regionalny jest głównym rynkiem zbytu produktów pochodzących z przetwórstwa. W roku finansowym 2010/11 47% ogółu eksportu trafiło do na rynki państw afrykańskich, a 53% do innych części świata. Główne kierunki eksportu Kenii to Uganda (14,6%), Wielka Brytania (9,2%), Tanzania (8,0%), Holandia (6,5%), Stany Zjednoczone (5,6%), Sudan (4,6%), Pakistan (4,2%), Egipt (4,1%) i Emiraty Arabskie (4,1%). Import towarów w ramach EAC w roku 2010/2011 stanowił 26,4% podczas gdy eksport do Common Market for Eastern and Southern Africa (COMESA) stanowił 34,6% eksportu ogółem w tym samym okresie.

Przewiduje się, że eksport ustabilizuje się na poziomie około 16% PKB w ciągu najbliższych dwóch lat.

Ranking największych eksporterów

	Kraj	Udział w %
1	Uganda	14,4
2	Wielka Brytania	9,2
3	Tanzania	8,0
4	Holandia	6,5
5	USA	5,6

IMPORT

Kenia importuje przede wszystkim wyroby przemysłowe, chemikalia, maszyny i urządzenia do transportu. Ceny ropy znacząco wpłynęły na sumę całego importu gdyż stanowiły 24,2% ogółu kosztów importu w roku budżetowym 2010/11. (Międzynarodowe ceny ropy naftowej wzrosły z 74,8 USD za baryłkę w czerwcu 2010 roku 112,15 USD za baryłkę w czerwcu 2011 roku). Import maszyn i urządzeń transportowych stanowiły 28,9% importu ogółem, i wzrosły z 3 212 mln USD do 3 942 mln USD. Było to spowodowane postępującym rozwojem infrastrukturalnym. Import towarów przetworzonych stanowił 14,8% rachunku importu i wzrósł z 1 625 mln USD do 2 021 mln USD. Chemikalia stanowiły 13,5% importu.

W roku finansowym 2010/11 udział importu państw afrykańskich stanowił zaledwie 11,6%, zaś pozostałe 88,4% pochodziło z pozostałych części świata. Towary importowane do Kenii w latach 2010/2011 pochodziły z Zjednoczonych Emiratów Arabskich (13,0%), Chin (12,1%), Indii (11,6%), Republiki Południowej Afryki (5,8%), Japonii (5,1%), Wielkiej Brytanii (4,6%) i Singapuru (4,0%). Import państw EAC stanowił 2,2% importu ogółem, a import w ramach COMESA - 3,9% .

Ranking największych importerów

	Kraj	Udział w %
1	ZEA	13
2	Chiny	12,1
3	Indie	11,6
4	RPA	5,8
5	Japonia	5,1

Bilans handlowy (jako % PKB)

Rok	2008	2010	2012	2013
Saldo wymiany handlowej	-18,8	-19,5	-24,5	-24,1
Eksport	16,8	15,3	16,1	15,9
Import	35,6	34,8	40,6	40,1

Otoczenie gospodarcze

Priorytetem rozwoju kenijskiej gospodarki jest oparcie się na sektorze prywatnym. Pozytywne podejście rządu kenijskiego do spraw gospodarczych zostało wyrażone w dokumencie „Vision 2030”, który definiuje kierunki rozwoju i wskazuje sektory priorytetowe. Działania te zostały uzupełnione o integrację z krajami East African Community (EAC) oraz utworzenie unii celnej i wspólnego rynku (2010).

Kenia, wraz z 19 krajami, jest członkiem organizacji Wspólnego Rynku Afryki Wschodniej i Południowej - Common Market for Eastern and Southern Africa (COMESA). 14 z 19 państw tworzy Strefę Wolnego Handlu (Free Trade Area – FTA). W chwili obecnej trzy regionalne organizacje – EAC, COMESA i SADC – o łącznej populacji ponad 600 milionów mieszkańców, opracowują reguły i mapę drogową utworzenia wspólnej strefy wolnego handlu do roku 2015.

W ostatnich latach Kenia odnotowuje tendencję wzrostową rozwoju gospodarczego, z rekordowym poziomem 5% w roku 2010. Dzięki wprowadzeniu szerokich reform gospodarczych, uchwaleniu nowej konstytucji, gruntownych reform w systemie władz (wykonawczej, ustawodawczej i sądowej) będą zauważalne perspektywy dalszego rozwoju gospodarczego w najbliższych latach.

Głównymi sektorami przyczyniającymi się do wzrostu gospodarczego są sektory budowlany, infrastrukturalny, transport i usługi, turystyczny oraz rolniczy.

Struktura administracji gospodarczej

Sprawy gospodarcze należą do kompetencji Ministerstwa Handlu. W jego ramach działa Departament Handlu Zagranicznego, którego zadaniem jest ułatwienie prawidłowego rozwoju i promocji handlu zagranicznego w celu wzmocnienia rozwoju społeczno-gospodarczego. Departament ten jest podzielony na trzy komórki: ds. współpracy ze Światową Organizacją Handlu, ds. współpracy dwustronnej oraz ds. współpracy regionalnej. W ramach ministerstwa działa również Export Processing Zones Authority, które zajmuje się bezpośrednio realizacją współpracy w zakresie handlu (poprzez wprowadzanie dla inwestorów programów obejmujących zwolnienia podatkowe, celne lub skarbowe).

Sądownictwo gospodarcze

Sprawami gospodarczymi zajmują się sądy krajowe. Na podstawie Konstytucji z 2010 r. sądownictwo w Kenii składa się z Sądu Najwyższego, Sądu Apelacyjnego, Sądu Wyższej Instancji oraz sądów niższej instancji w tym sądów rejonowych, sądów Kadhis (orzekających w oparciu o prawo muzułmańskie) oraz sądów wojskowych. W ramach sądów rejonowych działają wydziały handlowe (Milimani Commercial Courts). Na podstawie ustawy z 2011 r. (The Industrial Court Act No. 20 of 2011) powstały Sądy Pracy, które orzekają w dwóch instancjach w zakresie prawa pracy, związków zawodowych, itp. Sprawy gospodarcze prowadzone są przez wyspecjalizowane kancelarie adwokackie.

Ryzyka w prowadzeniu działalności gospodarczej

Kenia posiada wiele zalet takich jak strategiczne położenie, dobre wyniki gospodarcze we wszystkich sektorach, silną demografię z wykształcającą się nową klasą średnią. Niemniej kraj napotyka też różnego rodzaju wyzwania. Szczególnie jest to widoczne w sektorze rolno-spożywczym, który jest uzależniony od poziomu opadów deszczu. Istnieje też obawa i niepewność odnośnie politycznej stabilności i wprowadzania reform gospodarczych w następstwie uchwalonej w 2010 nowej konstytucji. Kolejnym wyzwaniem jest kwestia rozwoju infrastruktury, niemniej w tym przypadku istnieje polityczna i społeczna wola rozwiązania tego problemu. Pozytywnym Kwestia zapewnienia żywności może być rozwiązana z pozytywnym skutkiem dzięki wprowadzaniu produkcji żywności opartej na systemie nawadniania.

Istotnym problemem Kenii pozostaje korupcja. Kraj zajmuje 154 pozycję na 183 w rankingu najbardziej skorpumpowanych krajów wg Transparency International (2011).

Formy prowadzenia działalności gospodarczej

Podstawowymi formami prowadzenia działalności gospodarczej są:

- zarejestrowana spółka (prywatna bądź publiczna),
- oddział firmy zarejestrowanej poza Kenią,
- spółki partnerskie,
- spółki jednoosobowe,
- stowarzyszenia.

Do zarejestrowania spółki niezbędne jest wybranie nazwy i uzyskanie jej akceptacji z Rejestru Spółek, przygotowanie aktu założycielskiego i statutu spółki, dostarczenie informacji o kapitale zakładowym, o udziałowcach i członkach zarządu, dostarczenie certyfikatu prawnika zaangażowanego w rejestrację spółki. Zgromadzone i poświadczane dokumenty należy złożyć w Rejestrze Spółek, który następnie wystawi certyfikat dokonania rejestracji.

Zagraniczne spółki chcące otworzyć w Kenii swój oddział muszą przedstawić w Rejestrze potwierdzone kopie aktu założycielskiego, statutu lub innego dokumentu potwierdzającego rejestrację spółki. Listę członków zarządu z ich pełnymi nazwiskami i narodowością, oświadczenie o zobowiązaniach spółki, które mogłyby wpływać na własność w Kenii, nazwiska i adresy rezydentów kenijskich, do których przekazywane będą informacje dotyczące spółki, pełną nazwę i adres spółki zagranicznej oraz pełny adres prowadzenia działalności w Kenii.

W celu uproszczenia procedur biurowatycznych związanych z pozwoleniami, kwestiami imigracyjnymi, ulgami podatkowymi itp. firmy zagraniczne mogą zwrócić się do KenInvest wypełniając stosowny formularz i składając odpowiednie dokumenty.

Specjalne Strefy Ekonomiczne – Special Processing Zones

Kenijski Program Specjalnych Stref Ekonomicznych (The Kenya Export Processing Zone - EPZ) oferuje szerokie spektrum zachęt inwestycyjnych mających na celu zapewnienie szybkiej ścieżki zakładania firmy, niskich kosztów prowadzenia działalności oraz wysokiej rentowności dla firm. Urząd ds. EPZ (EPZ Authority - EPZA) prowadzi działalność rejestracyjną na zasadzie one-stop-shop, co znacznie przyspiesza proces inwestycyjny.

Specjalne strefy są zlokalizowane w Nairobi, w Athi River (25 km od Nairobi), w Mombasie (miasto portowe na Oceanie Indyjskim), w Kilifi i Malindi (obie na północnym wybrzeżu), w Voi i Kimwarer (w wewnętrznym regionie Rift Halley). Wszystkie one są zarządzane przez Urząd ds. EPZ (EPZA).

Działając w specjalnych strefach firmy mogą liczyć na szerokie przywileje takie, jak m.in. dziesięcioletnie zwolnienie z podatku od osób prawnych (i 25% stawka w kolejnych 10 latach), 100% zwrot początkowej kwoty inwestycji (rozłożone na 20 lat), zwolnienie z podatku VAT na surowce, materiały, maszyny i części do maszyn niezbędne do prowadzenia produkcji na miejscu.

System podatkowy

Kenijski system podatkowy został uregulowany w Ustawie o Podatku Dochodowym składa (Income Tax Act) i się z podatków bezpośrednich i pośrednich. Podobnie jak w innych krajach występują tu podatek dochodowy, cła, podatki akcyzowe i VAT.

Podatki od spółek różnią się w zależności od przyjętej formy działalności i od osiągniętych w danym roku obrotów. W przypadku spółek partnerskich i jednoosobowych podatki są płacone bezpośrednio przez właścicieli/wspólników.

Skala podatkowa różni się także w zależności od tego, czy firma jest zarejestrowana jako miejscowa czy zagraniczna.

SPÓŁKA	% STAWKA
Spółka prawa miejscowego	30%
Firmy nieposiadające osobowości prawnej, osiągające obroty brutto do 5 milionów szylingów	30%
Spółka zagraniczna działająca jako oddział	37.5%
Spółki działające w Export Processing Zones	
Pierwsze 10 lat	zwolniona
Kolejne 10 lat	25%
Spółki notowane na giełdzie (w kolejnych latach od debiutu)	
Udostępniająca co najmniej 20% akcji	27% przez 3 lata
Udostępniająca co najmniej 30% akcji	25% przez 5 lat
Udostępniająca co najmniej 40% akcji	20% przez 5 lat
Fundusze Inwestycyjne inwestujące w nieruchomości	zwolnione

Oddziały spółek zagranicznych są opodatkowane od przychodów uzyskanych w Kenii.

Nabycie nieruchomości

Zgodnie z obowiązującym prawem wejść w posiadanie nieruchomości można na zasadzie nabycia lub dzierżawy. Nabycie daje kupcowi pełne prawa do nieruchomości, natomiast dzierżawy dokonuje się na określony czas – zazwyczaj 50 lub 99 lat. Na koniec tego okresu dzierżawca może wystąpić o zgodę na przedłużenie okresu. Nieruchomość - zarówno kupiona, jak i wydzierżawiona, podlega podatkom lokalnym. Zazwyczaj płatności dokonuje się w formie 10% depozytu a następnie rozliczenie transakcji następuje w ciągu 60-90 dni. Najprostszą formą przejścia przez formalności związane z zakupem nieruchomości przez obcokrajowca jest zatrudnienie miejscowego prawnika, który zajmie się wszystkimi procedurami i dopełni wszelkich formalności.

Główne sektory gospodarki kenijskiej

ROLNICTWO

Do głównych produktów rolnych w Kenii należą produkty pochodzące z ogrodnictwa, trzcina cukrowa, pyretrum, kawa, herbata i zwierzęta hodowlane. W drugim kwartale 2011 odnotowano nieco niższy wzrost produkcji (o 5,2%) w porównaniu z 5,8% w analogicznym kwartale roku 2010. W pierwszej połowie 2011 r. produkcja herbaty wyniosła 178 462 ton, w porównaniu z 213 012 ton w tym samym okresie 2010 roku. W tym samym okresie eksport kwiatów ciętych wzrósł z 35 239 ton do 49 387 ton, a eksport warzyw wzrósł o 37,2% do 38 584 ton, a ilość eksportowanych owoców wzrosła o 32,3% (do 6 499 ton).

Brak opadów spowodował, iż produkcja kawy w pierwszym półroczu 2011 spadła do 14 694 ton (z 23 062 ton). Ponadto wzrosły dostawy cukru trzcinowego z 2,82 milionów ton do 2,97. Spadło natomiast zapotrzebowanie na mleko i w wskazanym okresie ilość dostarczanego mleka do zakładów przetwórczych zmalała o 7 mln litrów. Redukcja ta była spowodowana niesprzyjającą pogodą, która doprowadziła do zmniejszenia produkcji pasz.

TURYSTYKA

W 2011 w branży turystycznej odnotowano znaczne zyski, które w porównaniu z rokiem poprzednim były większe o 32,8% (1,16 miliarda dolarów). Przyczynami były niewątpliwie osłabienie szylinga i zwiększenie

liczby turystów przyjeżdżających do Kenii o 15,4% (do 1,26 mln). Najwięcej turystów odwiedzających Kenię przyjeżdża z Wielkiej Brytanii (ok 203 290). Pozostali odwiedzający Kenię to obywatele: Stanów Zjednoczonych (119 000), Włoch (96 000), Niemców (68 000) i Indii (58 986). Na wzrost liczby turystów wpłynęły jednak przede wszystkim znacznie większa liczba turystów z nowych rynków turystycznych takich jak Zjednoczone Emiraty Arabskie (wzrost o 46,8%), Polska (62,9%), Rosja (46,6%), Czechy (51,6%) i Węgry (42,1%).

Turystyka regionalna również znacząco przyczyniła się do wzrostu. Najwięcej osób przybyłych do Kenii to obywatele Ugandy, RPA i Tanzanii. Pomimo ogólnego wzrostu nadal niekorzystnie na turystykę wpływa konflikt wewnętrzny w Somalii i trwające tam operacje wojskowe.

PRZETWÓRSTWO

Przetwórstwo w Kenii jest zdominowane przez przetwórstwo żywności i produkty szybkozbywalne, rafinację ropy naftowej oraz małej skali produkcję wyrobów gospodarstwa domowego, części pojazdów silnikowych, i narzędzi. W 2011 w podsektorach produkcji zarejestrowano zmienne wyniki. I tak np. produkcja blach ocynkowanych wyniosła 136 655 ton w pierwszym półroczu 2011, co oznacza wzrost w porównaniu z 101 826 tonami wyprodukowanymi w analogicznym okresie w 2010 roku. W tym samym okresie przetwórstwo cukru wzrosło o 17,7% do 297 252 ton w pierwszej połowie 2011 roku z 252 550 ton w 2010 roku. O 8,5 % spadła jednak produkcja cementu. Znacznie obniżyła się również liczba pojazdów montowanych lokalnie z 2 839 w okresie od stycznia do czerwca w 2010 roku do 2 550 w okresie od stycznia do czerwca w 2011. Ów spadek był spowodowany wysokimi kosztami produkcji, wysokimi podatkami, niewystarczającą infrastrukturą i niskimi cenami samochodów pochodzących z importu.

ENERGIA

Kenia importuje ropę i rafinuje ją do użytku wewnętrznego jak i na eksport. W ciągu ostatnich pięciu lat ilość importowanych produktów petrochemicznych wzrosła tylko nieznacznie od 3 172 900 ton w 2006 r. do 3 844 600 ton w 2010. Natomiast eksport spadł do 99 800 ton w 2008 r. i dalej do 95 100 w 2010 r. W pierwszym półroczu 2011 r. łącznie produkcja energii elektrycznej wzrosła o 20,4% (w porównaniu z 2 942 mln kilowatogodzin (kWh) do 3 542 mln kWh w tym samym okresie w 2010 roku). Z tego 44,3% to energia wodna, 35,6% to moc cieplna a pozostałe 20,1% pochodziło z źródeł geotermicznych. W 2011 r. wzrosła zarówno produkcja energii wodnej jak i energii geotermalnej, kolejno o 17,3% i 39,4%.

BUDOWNICTWO

Sektor budownictwa od prawie pięciu lat pozostaje głównym motorem wzrostu gospodarczego w Kenii. Jest to spowodowane zwiększeniem limitów na przydzielane kredyty bankowe prywatnym przedsiębiorcom oraz intensyfikacją rządowych inwestycji w projekty infrastrukturalne w różnych częściach kraju. Przewiduje się nadal dalszy wzrost w tym sektorze, na który wpływa nadmiernym popyt na mieszkania oraz nowe inwestycje w poprawę infrastruktury drogowej.

Przydatne adresy

Ambasada RP w Nairobi

Siedziba:

58 Red Hill Road (off Limuru Road)

dzielnica Gigiri

Nairobi, Kenia

Adres pocztowy:

P.O. Box 30086,

00100 Nairobi, Kenia

Telefony: +254 20 7120019

+254 20 7120020

+254 20 7120021

Faks: +254 20 7120106

E-mail: nairobi.secretary@msz.gov.pl

strona internetowa: www.nairobi.msz.gov.pl

KenInvest

Kenya Railways Headquarters, Block D, 4th Floor

Workshop Road, off Haile Selasie Avenue

P.O. Box 55704 - 00200 City Square

Nairobi, Kenia.

Telefony: +254 20 2636143

+254 20 2635847

+254 730 104-200

+254 722 205424

Faks: +254 20 22243862

E-mail: info@investmentkenya.com

strona internetowa: www.investmentkenya.com

Opracowanie: PAIIZ na podstawie materiałów KenInvest (www.investmentkenya.com), Kenya National Bureau of Statistics (www.knbs.or.ke), Ambasady RP w Nairobi (www.nairobi.msz.gov.pl), Międzynarodowego Funduszu Walutowego – World Economic Outlook Database (www.imf.org)

Niniejszy poradnik ma charakter informacyjny. Został opracowany na podstawie informacji uznanych za wiarygodne i nie stanowi wykładni ani opinii prawnej.

Publikacja finansowana ze środków Ministerstwa Gospodarki RP.